

คู่มือแนวทางและหลักเกณฑ์ การวิเคราะห์โครงการ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สารบัญ

คำนำ

ส่วนที่ 1 : แนวทางและหลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงการ

1. บทบาทและหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. ขั้นตอนการนำเสนอโครงการและแนวทางปฏิบัติของ สศช.
3. หลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงการ
 - 3.1 ภาพรวมการดำเนินงานหรือการให้บริการของกิจการ
 - 3.2 ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ของประเทศ
 - 3.3 ความจำเป็นโครงการ
 - 3.4 ความเหมาะสมทางด้านกายภาพ และการเชื่อมโยงกับโครงการอื่น
 - 3.5 ความเหมาะสมทางด้านเทคนิค
 - 3.6 ความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจ และการเงิน
 - 3.7 ฐานะการเงินของหน่วยงาน
 - 3.8 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 3.9 ความเหมาะสมด้านการบริหารโครงการ
 - 3.10 การบริหารจัดการความเสี่ยง
 - 3.11 การส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาตลอดจนการเสริมสร้างบุคลากร

ส่วนที่ 2 : กฎหมาย ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

1. กฎหมาย ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในด้านการวิเคราะห์โครงการ
 - พระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2521
 - ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงบประมาณของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2550
 - พระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548
 - ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2549
2. กฎหมาย ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ
 - พระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535
 - กฎกระทรวง (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535

- ประกาศสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง หัวข้อในการนำเสนอผลการศึกษาและวิเคราะห์โครงการ

3. กฎหมาย ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 57
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 67 วรรค 2
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

4. กฎหมาย ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (มาตรา 46 – 51)
- ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 16 มิถุนายน 2552
- ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติและแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2552
- ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภท ขนาด และวิธีปฏิบัติสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน จำต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2553
- ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภท ขนาด และวิธีปฏิบัติสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน จำต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2553

คำนำ

เอกสารแนวทางและหลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงการฉบับนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมจากเอกสารแนวทางและหลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงการเมื่อปี 2540 เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะความผันผวนของระบบเศรษฐกิจโลก ราคาค่าเชื้อเพลิงที่ปรับเพิ่มสูงขึ้น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน ข้อจำกัดด้านทรัพยากรเพื่อการลงทุนของภาครัฐ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของภาครัฐ ซึ่งจะทำให้หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดเตรียมโครงการลงทุนทั้งที่ดำเนินการเองหรือให้ภาคเอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ ได้อย่างสมบูรณ์และครบถ้วนมากขึ้น เพื่อให้การลงทุนของภาครัฐเป็นไปอย่างต่อเนื่องและสามารถตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนต่อไป

โดยเอกสารฉบับนี้มีสาระสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แนวทางและหลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงการ โดยเป็นการนำเสนอแนวทางปฏิบัติ หน่วยงานเจ้าของโครงการ ทั้งในขั้นริเริ่มโครงการ การศึกษาความเป็นไปได้ ขั้นตอนการนำเสนอโครงการ การดำเนินโครงการ และการติดตามประเมินผล สำหรับแนวทางและหลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงการเป็นกรอบการวิเคราะห์โครงการ ซึ่งหน่วยงานเจ้าของโครงการสามารถใช้เป็นกรอบแนวทางในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ เพื่อจัดเตรียมโครงการให้มีความครอบคลุมในด้านต่างๆ รวมทั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกลั่นกรองและให้ความเห็นเกี่ยวกับโครงการสามารถใช้เป็นกรอบแนวทางในการวิเคราะห์และให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ส่วนที่ 2 กฎหมาย ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมกฎหมาย ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและขั้นตอนการนำเสนอ และหลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงการ โดยได้จำแนกออกเป็นหมวดหมู่ต่างๆ เช่น ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

มกราคม 2555

ส่วนที่ 1

กระบวนการและขั้นตอนการนำเสนอ และ
แนวทางและหลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงการ

ส่วนที่ 1

1. บทบาทและหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีหน้าที่สำคัญประการหนึ่งคือ การวิเคราะห์และพิจารณาลั่นกรองความเหมาะสมของโครงการพัฒนาของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยสรุปได้ดังนี้

1.1.1. มาตรา 12 (2) แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2521 กำหนดให้ สศช. มีหน้าที่พิจารณาแผนงานและโครงการพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม และของรัฐวิสาหกิจได้ร่วมกับกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจนั้น กับจัดประสานแผนงานและโครงการพัฒนาเหล่านั้น เพื่อวางแผนส่วนรวมสำหรับช่วงระยะเวลาหนึ่งตามจุดหมายแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตามกำลังทรัพยากรที่มีอยู่และตามลำดับความสำคัญก่อนหลังในการใช้ทรัพยากรนั้น

1.1.2. มาตรา 8 (1) และ 9 (1) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 กรณีเป็นโครงการใหม่ ให้กระทรวงเจ้าสังกัดเสนอต่อ สศช. พิจารณาและหาก สศช. เห็นด้วยกับโครงการให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการของโครงการ

1.1.3. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงบประมาณของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2550 ในข้อ 5 กำหนดให้รัฐวิสาหกิจจัดทำงบประมาณเพิ่มเติมตามโครงการและงบประมาณประจำปีตามแบบและวิธีการที่ สศช. กำหนด โดยให้แสดงข้อมูลด้านแผนการวิจัยและพัฒนา และแผนพัฒนาบุคลากรขององค์กรประกอบด้วย โดยความเห็นชอบของกระทรวงเจ้าสังกัดแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นก่อนดำเนินการต่อไป เว้นแต่กรณีรัฐวิสาหกิจประเภทที่มีกฎหมายบัญญัติให้เสนอขออนุมัติงบประมาณต่อคณะรัฐมนตรี ให้รัฐวิสาหกิจนั้นเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

1.1.4. มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 กำหนดให้รัฐวิสาหกิจที่ไม่ใช่นิติบุคคล หากมีความจำเป็นต้องกู้เงินเพื่อใช้ดำเนินการกิจการให้กระทรวงเจ้าสังกัดมีอำนาจกู้ได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี แต่ถ้าเป็นการกู้เงินเพื่อการลงทุนรัฐวิสาหกิจนั้นจะต้องเสนอแผนงานลงทุนให้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน ทั้งนี้ หากเป็นการกู้เงินเกินห้าสิบล้านบาท จะต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีด้วย

- 1.1.5. ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2549 ในข้อ 9 กำหนดให้โครงการลงทุนภาครัฐที่จะดำเนินการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อันจะมีผลเป็นการก่อหนี้สาธารณะ ให้หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และสถาบันการเงินภาครัฐจัดทำโครงการเสนอต่อ สศช. เพื่อวิเคราะห์โครงการ

1.2. นิยามคำศัพท์

- 1.2.1. โครงการพัฒนา¹ หมายถึง โครงการลงทุนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ตลอดจนระยะเวลาการดำเนินงานโดยแน่ชัด ซึ่งจะกระทำโดยส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจหน่วยหนึ่งหน่วยใด อันมิใช่เป็นการบริหารงานตามปกติของส่วนราชการ หรือหน่วยงานนั้นๆ
- 1.2.2. สัญญาเช่าการเงิน (Financial Lease)² หมายถึง สัญญาเช่าทรัพย์สินชนิดบอกลึก ไม่ได้ที่เช่าเกณฑ์หนึ่งข้อหรือมากกว่า ดังต่อไปนี้ (1) สัญญาเช่าโอนกรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินไปให้ผู้เช่า ณ วันสิ้นสุดสัญญา (2) ผู้เช่ามีสิทธิเลือกซื้อทรัพย์สินที่เช่าในราคาต่ำกว่าราคายุติธรรม (3) ระยะเวลาการเช่าครอบคลุมอายุการใช้งานส่วนใหญ่ของทรัพย์สิน โดยมีระยะเวลาของสัญญาเช่าไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของอายุการใช้งานโดยประมาณของทรัพย์สิน (4) มูลค่าปัจจุบัน ณ วันเริ่มต้นสัญญาของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของมูลค่ายุติธรรมของทรัพย์สิน โดยการทำสัญญาเช่าในลักษณะดังกล่าวเข้าข่ายเป็นงบลงทุนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2550 ซึ่งหน่วยงานเจ้าของสัญญาดังกล่าวจะต้องเสนอขออนุมัติการลงทุนจาก สศช. ตามขั้นตอน

1.3. บทสรุป

โครงการลงทุนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ ที่จะต้องทำการวิเคราะห์โครงการเสนอ สศช. ตามขั้นตอนกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องนั้น ประกอบด้วย

- 1.3.1. โครงการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งรวมถึงการทำสัญญาเช่าทางการเงิน
- 1.3.2. โครงการลงทุนของภาครัฐที่มีการก่อหนี้ต่างประเทศ
- 1.3.3. โครงการลงทุนของภาครัฐที่ให้เอกชนเข้าร่วมลงทุน

¹ ตาม พ.ร.บ. พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2521

² มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 29 เรื่อง การบัญชีสำหรับ สัญญาเช่าระยะยาว

2. ขั้นตอนการนำเสนอโครงการและแนวทางปฏิบัติของ สศช.

2.1. ขั้นตอนการนำเสนอโครงการให้ สศช. แบ่งได้เป็น 2 กรณี ได้แก่

2.1.1. กรณีหน่วยงานดำเนินโครงการเอง

- (1) กรณีส่วนราชการ ให้หัวหน้าส่วนราชการเสนอโครงการโดยผ่านความเห็นชอบของกระทรวงเจ้าสังกัดก่อนเสนอโครงการให้ สศช. พิจารณาตามขั้นตอนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (2) กรณีรัฐวิสาหกิจ ให้หัวหน้ารัฐวิสาหกิจนำเสนอโครงการโดยความเห็นชอบของกระทรวงเจ้าสังกัด เว้นแต่กรณีรัฐวิสาหกิจประเภทที่มีกฎหมายบัญญัติให้เสนอขออนุมัติงบประมาณต่อคณะรัฐมนตรี ให้รัฐวิสาหกิจนั้นเสนอคณะกรรมการบริหารรัฐวิสาหกิจพิจารณาให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

2.1.2. กรณีที่รัฐร่วมทุนกับเอกชน มีขั้นตอนตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 ดังนี้

- (1) สำหรับโครงการที่มีวงเงินลงทุนตั้งแต่ 1,000 – 5,000 ล้านบาท ให้หน่วยงานเสนอผลการศึกษาความเหมาะสมของโครงการตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่องหัวข้อในการเสนอผลการศึกษาและวิเคราะห์โครงการ
- (2) สำหรับโครงการที่มีวงเงินลงทุนมากกว่า 5,000 ล้านบาทขึ้นไป หน่วยงานจะต้องว่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาความเหมาะสมของโครงการตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่องหัวข้อในการเสนอผลการศึกษาและวิเคราะห์โครงการ

สำหรับขั้นตอนการเสนอโครงการให้หัวหน้าหน่วยงานเสนอโครงการ (หากเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทที่มีกฎหมายบัญญัติให้เสนอขออนุมัติงบประมาณต่อคณะรัฐมนตรี ให้รัฐวิสาหกิจนั้นเสนอคณะกรรมการบริหารรัฐวิสาหกิจพิจารณาตามขั้นตอนด้วย) โดยผ่านความเห็นชอบของกระทรวงเจ้าสังกัดก่อนเสนอโครงการให้ สศช. พิจารณาตามขั้นตอนก่อนเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

2.2. แนวทางปฏิบัติของ สศช.

2.2.1. กรอบการพิจารณา

- (1) พิจารณาการปฏิบัติตามขั้นตอนการเสนอโครงการให้ สศช. พิจารณา สศช. จะพิจารณาว่าหน่วยงานเจ้าของโครงการได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการเสนอโครงการครบถ้วนหรือไม่
- (2) ความครบถ้วนของโครงการ สศช. จะพิจารณาความครบถ้วนของสาระสำคัญของโครงการที่หน่วยงานเสนอว่ามีสาระสำคัญเพียงพอที่จะใช้ในการวิเคราะห์รายละเอียดและความเหมาะสมของโครงการตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่องหัวข้อในการเสนอ

ผลการศึกษาและวิเคราะห์โครงการหรือไม่ โดยหากโครงการที่นำเสนอขาดความครบถ้วนในประเด็นที่สำคัญที่ใช้ประกอบการวิเคราะห์โครงการ สศช. จะมีหนังสือถึงกระทรวงเจ้าสังกัดและหน่วยงานเจ้าของโครงการ เพื่อขอให้จัดส่งข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวให้ สศช. ต่อไป

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในขั้นตอนการตรวจสอบความครบถ้วนของสาระสำคัญนั้น หน่วยงานเจ้าของโครงการ ควรจะต้องจัดทำสรุปสาระสำคัญของข้อเสนอโครงการให้ชัดเจน โดย สศช. ได้กำหนดเค้าโครงรูปแบบการจัดทำข้อเสนอในเบื้องต้น ดังนี้

1. วัตถุประสงค์
 2. เป้าหมายของโครงการ
 3. วงเงินลงทุนและแหล่งที่มาของเงินลงทุน
 4. แผนดำเนินงาน
 5. ผลตอบแทนทางการเงินและทางเศรษฐกิจของโครงการ พร้อมทั้งระบุสมมติฐานที่สำคัญในการประมาณการผลตอบแทนฯ
 6. ผลกระทบต่อฐานะการเงินของหน่วยงาน
 7. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
 8. การมีส่วนร่วมของประชาชน
 9. การบริหารจัดการความเสี่ยง (ถ้ามี)
 10. การส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาตลอดจนการเสริมสร้างบุคลากร (ถ้ามี)
- (3) การปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยหน่วยงานเจ้าของโครงการฯ จะต้องแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน พร้อมทั้งระบุความก้าวหน้าและ/หรือผลการดำเนินงานตามขั้นตอนกฎหมายและระเบียบที่อ้างถึง เช่น การปฏิบัติตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง เพื่อนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ เป็นต้น

2.2.2. กรอบระยะเวลาการพิจารณาโครงการฯ สศช. ได้กำหนดกรอบระยะเวลาการพิจารณาโครงการเบื้องต้นไว้ ดังนี้

- (1) 45 วัน สำหรับโครงการที่หน่วยงานดำเนินการเอง
- (2) 60 วัน สำหรับโครงการร่วมลงทุนตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนฯ พ.ศ. 2535

3. หลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงการ

3.1. ภาพรวมการดำเนินงานหรือการให้บริการของกิจการ

วิเคราะห์ภาพรวมการดำเนินงานหรือการให้บริการของกิจการในสาขานั้นว่ามีสภาพการให้บริการอย่างไร โดยแสดงให้เห็นถึงปริมาณการให้บริการและขีดความสามารถในการให้บริการในอดีตและปัจจุบัน พร้อมทั้งผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง และแนวโน้มการพัฒนากิจการที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่เสนอ ทั้งนี้ อาจรายงานผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของโครงการประเภทเดียวกัน หรืออยู่ในพื้นที่เดียวกัน เพื่อให้รับทราบถึงสถานะโครงการ ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ควรแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างการบริหารกิจการในสาขา โดยแสดงให้เห็นถึงผู้ที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้อง เช่น กลไกการกำกับดูแล ผู้ให้บริการรายอื่นๆ การบริหารจัดการสัญญาสัมปทาน (ถ้ามี) เป็นต้น

3.2. ความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

วิเคราะห์ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลที่จะได้รับจากการดำเนินโครงการ กับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ นโยบายของรัฐและแผนพัฒนาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.2.1 บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่กำหนดแนวนโยบายด้านต่างๆ ของประเทศ เช่น นโยบายด้านเศรษฐกิจ นโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน นโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

3.2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นแผนในการกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศทุกๆ 5 ปี ซึ่งครอบคลุมแนวทางการพัฒนาของประเทศในทุกมิติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลไกการบริหารจัดการการพัฒนาประเทศ

3.2.3 นโยบายของรัฐ ได้แก่ ด้านความมั่นคงของรัฐ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิต การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพลังงาน การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นต้น

3.2.4 แผนพัฒนาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนแม่บทการพัฒนาเฉพาะสาขา (Sectoral Plan) และแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ (Spatial development plan) เป็นต้น

3.3. ความจำเป็นของโครงการ

พิจารณาความจำเป็นที่ต้องจัดทำโครงการนี้ขึ้น โดย

3.3.1 วิเคราะห์สถานการณ์ และ/หรือสภาพปัญหาในภาพรวมทั้งในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อสะท้อนถึงระดับความรุนแรงของสถานการณ์และ/หรือสภาพปัญหาที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต และส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม

- 3.3.2 วิเคราะห์รายละเอียดของแต่ละปัญหาให้ชัดเจน เพื่อให้เข้าใจถึงต้นเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา รวมถึงปัจจัยสำคัญต่างๆ ที่สามารถส่งผลกระทบต่อการให้บริการหรือการพัฒนาในระยะต่อไปทั้งในทางบวกและทางลบ เพื่อประกอบการพิจารณาว่าเมื่อมีโครงการแล้วจะช่วยบรรเทา แก้ไข หรือเตรียมการรับมือกับสถานการณ์และปัญหาในแต่ละเรื่องที่เกิดขึ้นได้อย่างไร โดยคำนึงถึงเงื่อนไขของระยะเวลาในการตัดสินใจ และการจัดหาหรือการเพิ่มปริมาณ (Availability) และด้านคุณภาพ/ประสิทธิภาพ (Performance)
- 3.3.3 วิเคราะห์ผลประโยชน์ของโครงการในส่วนที่ประชาชนในพื้นที่โครงการและ/หรือในบริเวณพื้นที่โครงการได้รับ โดยระบุกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน เพื่อพิจารณาถึงความสำคัญของโครงการต่อผู้ใช้บริการ ผู้รับบริการ และประชาชนทั่วไป ซึ่งถือเป็นผู้บริโภคสินค้าและบริการในขั้นสุดท้าย

3.4. ความเหมาะสมทางกายภาพ

วิเคราะห์ความพร้อมด้านที่ดิน ความเหมาะสมของพื้นที่โครงการ และความเชื่อมโยงกับกับโครงการอื่น ดังนี้

3.4.1 ความพร้อมด้านที่ดิน

- (1) ระบุสถานะการจัดหาที่ดินสำหรับดำเนินโครงการ รวมถึงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ (เช่น แนวเส้นทางของการวางสายส่งไฟฟ้า เป็นต้น) ตามกรณีต่างๆ ได้แก่ มีที่ดินอยู่แล้ว/ต้องจัดซื้อที่ดิน/ขอใช้ที่ดินจากหน่วยงานอื่น/ต้องมีการอพยพประชาชนที่อาศัยอยู่เดิม ตลอดจนกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินดังกล่าว (เช่น ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ที่ดินจากหน่วยงานราชการ เป็นต้น)
- (2) ปัญหาอุปสรรคในการจัดหาที่ดินที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทั้งในส่วนของกฎหมาย ชุมชน สิ่งแวดล้อม และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น แนวเส้นทางของการวางสายส่งไฟฟ้าผ่านพื้นที่ลุ่มน้ำ 1A จำเป็นต้องขอความเห็นชอบจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก่อน เป็นต้น และมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว
- (3) กรณีต้องมีการอพยพประชาชนออกจากพื้นที่ หน่วยงานเจ้าของโครงการมีการกำหนดมาตรการชดเชยให้กับผู้อยู่อาศัยเดิมอย่างไร

3.4.2 ความเหมาะสมของพื้นที่โครงการ (Site Selection)

หน่วยงานเจ้าของโครงการต้องวิเคราะห์ทางเลือกที่ดีที่สุดในการกำหนดที่ตั้งโครงการโดยพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ เช่น ปัจจัยทางด้านอุปสงค์ ปัจจัยทางด้านอุปทาน ปัจจัยการผลิต หรือแหล่งวัตถุดิบ คู่แข่ง ชุมชน และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยพื้นที่ตั้งโครงการที่กำหนดเป็นทางเลือกที่ทำให้โครงการมีค่าใช้จ่ายต่ำและเหมาะสมที่สุดแล้วหรือไม่ เช่น โครงการก่อสร้างระบบผลิตประปา มีการพิจารณาทางเลือกที่ตั้งระบบผลิตที่เหมาะสมหรือไม่ โดยพิจารณาจากค่าใช้จ่ายในการวางท่อส่งน้ำดิบจากแหล่งน้ำดิบมายังระบบผลิตและวางระบบท่อจำหน่ายน้ำประปาไปยังผู้ใช้น้ำ การเข้าถึงพื้นที่โครงการ สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับดำเนินโครงการ รวมทั้งผลกระทบต่อการจราจรในบริเวณ

ใกล้เคียงที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนความเหมาะสมของขนาดของพื้นที่ในด้านความเพียงพอของพื้นที่ในการใช้งาน

3.4.3 ความเชื่อมโยงกับโครงการอื่น

ความสอดคล้องและความเชื่อมโยงกับโครงการอื่นซึ่งจะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยวิเคราะห์ว่าโครงการมีส่วนสนับสนุนโครงการอื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดการประสานงานอย่างเป็นระบบ และเกิดประโยชน์ในภาพรวมเพื่อบรรลุเป้าหมายโดยรวมได้อย่างไร เช่น โครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน เมื่อดำเนินการร่วมกับโครงการรถไฟฟ้าสายอื่นๆ จะทำให้โครงข่ายระบบขนส่งมวลชนทางรางของกรุงเทพมหานครมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง และช่วยลดปัญหาการจราจรติดขัดได้ตามเป้าหมาย หรือการดำเนินโครงการที่เสนอจำเป็นต้องดำเนินโครงการอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของโครงการ เช่น การก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกจำเป็นต้องมีการก่อสร้างทางรถไฟเชื่อมโยงเข้าสู่ท่าเรือด้วยหรือไม่ เป็นต้น ทั้งนี้ จะต้องระบุแผนการดำเนินงานและวงเงินลงทุน รวมถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการที่มีความเชื่อมโยงด้วย

3.5. ความเหมาะสมทางด้านเทคนิค

วิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบทางเลือกด้านเทคนิคทั้งในด้านต้นทุน ค่าใช้จ่ายดำเนินการบำรุงรักษา ประสิทธิภาพในการใช้งาน ความสามารถของเทคโนโลยีในการรองรับอุปสงค์ของสินค้าและบริการได้ตลอดอายุโครงการ และขีดความสามารถขององค์กรในการรองรับเทคโนโลยีดังกล่าว รวมทั้งโอกาสในการพัฒนาต่อยอดเทคโนโลยีในอนาคต

3.6. ความเหมาะสมทางการเงินและเศรษฐกิจ

3.6.1. ความเหมาะสมทางการเงิน

วิเคราะห์ความเหมาะสมการเงินของโครงการ เพื่อแสดงให้เห็นว่าโครงการที่เสนอมีความคุ้มค่าหรือมีความเหมาะสมทางการเงินหรือไม่ ซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์เบื้องต้นดังนี้

(1) สมมติฐานที่ใช้ในการคำนวณ ประกอบด้วย

- สมมติฐานทั่วไป ที่สำคัญได้แก่ อัตราเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ ราคาปีฐาน ราคาน้ำมัน อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราคิดลด อัตราดอกเบี้ยเงินกู้/พันธบัตร อัตราต้นทุนทางการเงินถ่วงเฉลี่ย (Weighted Average Cost of Capital : WACC³) อายุโครงการ (ปี) ปีแรกที่เปิดให้บริการ อายุการใช้งานของสินทรัพย์ และวิธีการคิดค่าเสื่อมราคา

³ อัตราเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักต้นทุนเงินลงทุน (Weighted Average Cost of Capital: WACC) คือการถ่วงน้ำหนักระหว่างสัดส่วนการใช้เงินกู้และเงินทุนของหน่วยงาน ซึ่งการประมาณการต้นทุนของแหล่งเงินกู้ อาจจะคิดจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ยของหน่วยงาน สำหรับการประมาณการต้นทุนของแหล่งเงินทุนของกิจการหรือค่าเสียโอกาสในการใช้เงินทุนของหน่วยงาน อาจจะได้คิดจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก หรืออัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาล

■ ด้านต้นทุน ประกอบด้วย

- ต้นทุนตรง (Direct cost) จะหมายถึงต้นทุนที่เกิดขึ้นโดยตรงเพื่อให้สามารถดำเนินโครงการดังกล่าว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ที่สำคัญได้แก่ ค่าวัสดุและสิ่งก่อสร้าง เครื่องมือเครื่องจักร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและบริหารจัดการ (Operating and Maintenance) เป็นต้น ทั้งนี้ จะต้องไม่นำรายจ่ายอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตมารวมในการวิเคราะห์
- ต้นทุนทางอ้อม (Indirect cost) เป็นประมาณการต้นทุนหรือผลกระทบที่เกิดจากมีโครงการ เช่น การดำเนินการตามมาตรการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

■ ด้านรายได้หรือผลประโยชน์ ระบุสมมติฐานที่ใช้ในการประมาณรายได้หรือผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการ เช่น อัตราค่าบริการและการปรับอัตราค่าบริการ แนวโน้มปริมาณความต้องการของอุตสาหกรรมหรือธุรกิจ ส่วนแบ่งการตลาด เป็นต้น

ทั้งนี้ ในข้อเสนอโครงการ หน่วยงานจะต้องแสดงรายละเอียดของสมมติฐานที่ใช้ในการคำนวณดังกล่าวด้วย

(2) ความเหมาะสมในการประมาณการกระแสเงินสดจ่ายโครงการ หน่วยงานเจ้าของโครงการจะต้องแสดงให้เห็นว่าการประมาณกระแสเงินสดจ่ายของโครงการเป็นไปตามมาตรฐานทางด้านวิชาการ และมีความครอบคลุมรายการรายจ่ายโครงการไว้ครบถ้วนแล้ว ดังนี้

■ การประมาณการวงเงินลงทุนของโครงการ

- การประมาณการวงเงินลงทุนของโครงการ จะต้องจัดทำบัญชีแสดงรายการวัสดุก่อสร้างหรือครุภัณฑ์ (Bill of Quantities : BOQ) ที่ชัดเจน และกำหนดราคาพื้นฐานที่ชัดเจน พร้อมทั้งระบุวิธีการที่ใช้ในการประมาณการวงเงินลงทุนโครงการ เช่น จากผลการศึกษาออกแบบเบื้องต้น (Pre-feasibility study) หรือการศึกษาออกแบบรายละเอียด (Detail Design) เป็นต้น
- การประมาณราคาค่าวัสดุหรือครุภัณฑ์ ควรประมาณการบนหลักการต้นทุนมาตรฐาน (Standard Cost) โดยใช้บัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์และมาตรฐานสิ่งก่อสร้างของสำนักงานประมาณเป็นฐานข้อมูลในการคำนวณ สำหรับรายการที่อยู่นอกเหนือบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างดังกล่าว ให้หน่วยงานเปรียบเทียบการประมาณราคาที่เหมาะสมกับราคาครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างที่หน่วยงานได้จัดหาในอดีตหรือเปรียบเทียบราคากับผู้ผลิตอย่างน้อย 3 ราย เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

- การประมาณการแผนเบิกจ่ายลงทุนของโครงการ จะต้องสัมพันธ์กับแผนดำเนินโครงการ ทั้งนี้ ในกรณีที่โครงการจะต้องมีการลงทุนเพิ่มเติมหรือปรับปรุงสินทรัพย์เพื่อให้มีอายุการใช้งานจนสิ้นสุดอายุโครงการให้ระบุหลักการและเหตุผลที่ใช้ในการประมาณการวงเงินลงทุนดังกล่าว
- กรณีที่มีการจัดซื้ออุปกรณ์ในการก่อสร้างหรือผลิตจากต่างประเทศ จะต้องระบุสัดส่วนการลงทุนและมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศของโครงการ (Import Content)
- การประมาณมูลค่าซาก ณ สิ้นอายุโครงการ (ถ้ามี) ควรแสดงถึงหลักการที่ใช้ในการประมาณ ได้แก่ การกำหนดอายุการใช้งานของสินทรัพย์และวิธีการในการคำนวณค่าเสื่อมราคา
- การประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน (ถ้ามี) การประมาณการค่าชดเชยที่ดินและค่าทดแทนทรัพย์สิน ให้แสดงจำนวนและขนาดพื้นที่สิ่งก่อสร้าง/ทรัพย์สิน รวมทั้ง หลักเกณฑ์การประมาณราคาที่เป็นสากลและสามารถชี้แจงรายละเอียดได้อย่างชัดเจน
- การประมาณการค่าใช้จ่ายดำเนินงานและบริหารจัดการ ควรเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของหน่วยงานในปัจจุบันหรือในช่วงที่ผ่านมา ทั้งนี้ กรณีที่หน่วยงานไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบให้เปรียบเทียบกับข้อมูลของหน่วยงานที่ประกอบธุรกิจเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน (ทั้งในประเทศและต่างประเทศ)
- อื่นๆ เช่น ค่าจ้างที่ปรึกษา ค่าภาษีนำเข้าอุปกรณ์จากต่างประเทศ ค่าภาษีมูลค่าเพิ่มค่าดำเนินการตามมาตรการผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยให้ระบุเหตุผลความจำเป็น พร้อมทั้งหลักการที่ใช้ในการประมาณการ นอกจากนี้ กรณีที่กำหนดจำนวนวัน (ต่อปี) ในการประมาณการค่าใช้จ่ายของโครงการแตกต่างกับจำนวนวัน (ต่อปี) ในการประมาณการรายได้ของโครงการจะต้องระบุเหตุผลอย่างชัดเจนด้วย

(3) ความเหมาะสมในการประมาณการรายรับโครงการ

- การกำหนดและการปรับอัตราค่าบริการ จะต้องแสดงให้เห็นถึงการกำหนดอัตราค่าบริการและการปรับอัตราค่าบริการอย่างชัดเจน ทั้งนี้ ในกรณีที่หน่วยงานไม่สามารถดำเนินการได้ภายใต้อำนาจหน้าที่ หรือจำเป็นต้องมีองค์กรหรือหน่วยงานใดเป็นผู้พิจารณา ก่อนจะต้องระบุเป็นเงื่อนไขในสมมติฐานอย่างชัดเจน
- การประมาณปริมาณความต้องการ จะต้องแสดงให้เห็นถึง สมมติฐานที่สำคัญและวิธีการที่ใช้ในการพยากรณ์ปริมาณความต้องการของผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการ เช่น การประมาณการแนวโน้มปริมาณความต้องการและปริมาณอุปทานของอุตสาหกรรม และส่วนแบ่งตลาดของหน่วยงานโดยใช้ฐานข้อมูลในอดีตและปัจจุบัน เป็นต้น

- รายได้อื่นๆ (ถ้ามี) จะต้องระบุสมมติฐานพร้อมทั้งเหตุผลที่ใช้ในการประมาณการที่ชัดเจน
- (4) ความเหมาะสมของแหล่งที่มาของเงินลงทุนโครงการ หน่วยงานรับผิดชอบโครงการจะต้องแสดงให้เห็นถึงประมาณการแหล่งที่มาของเงินลงทุนโครงการ เช่น เงินรายได้ของหน่วยงาน เงินกู้จากต่างประเทศ เงินกู้ในประเทศ เงินงบประมาณแผ่นดิน เป็นต้น พร้อมทั้งระบุสัดส่วนของแหล่งเงินลงทุนที่ใช้ด้วย นอกจากนี้จะต้องแสดงให้เห็นถึงความพร้อมหรือความเป็นไปในการจัดหาแหล่งเงินลงทุนที่เสนอด้วย โดยพิจารณาจาก
- กรณีใช้เงินรายได้ของหน่วยงาน จะต้องแสดงให้เห็นถึงสภาพคล่องทางการเงิน ความเสี่ยงทางการเงินทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งความสามารถในการชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยของหน่วยงาน
 - กรณีใช้แหล่งเงินอื่นๆ ได้แก่ เงินกู้ต่างประเทศ เงินกู้ในประเทศ เงินงบประมาณแผ่นดิน จะต้องแสดงให้เห็นถึงความพร้อมหรือความเป็นไปได้ในการขอรับการสนับสนุนแหล่งเงินจากภาครัฐ สำหรับกรณีที่หน่วยงานมีความประสงค์จะใช้แหล่งเงินกู้ดำเนินโครงการ จะต้องแสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมในการจัดหาแหล่งเงินกู้ พร้อมทั้งระบุสมมติฐานที่ใช้ในการประมาณการที่สำคัญด้วย เช่น ระยะเวลาของสัญญา อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาปลอดเงินต้น เป็นต้น
- ทั้งนี้ กรณีหน่วยงานมีความประสงค์จะใช้เงินกู้ดำเนินโครงการ หน่วยงานจะต้องจัดทำประมาณการกระแสเงินสดของโครงการกรณีจัดหาแหล่งเงิน (Cash Flow Project : After finance) ที่มีการประมาณการค่าใช้จ่ายการจัดหาและภาระดอกเบี้ยเงินกู้ในแต่ละปีตลอดอายุโครงการ เพื่อประกอบการพิจารณาความเหมาะสมของแหล่งเงินลงทุนและผลกระทบต่อความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการต่อไป
- (5) เครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินของโครงการ
- มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) หมายถึงผลรวมของมูลค่าปัจจุบัน (PVs) ของกระแสเงินสดรับและกระแสเงินสดจ่ายของโครงการ ถ้าโครงการมี $NPV > 0$ จะเป็นโครงการที่คุ้มค่าในการลงทุน
 - อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Internal Rate of Return : IRR) คือ อัตราผลตอบแทนของโครงการอย่างต่ำ ที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนทั้งหมดเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของเงินลงทุน เกณฑ์มาตรฐานของ IRR ควรมากกว่า อัตราเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักต้นทุนเงินลงทุนของโครงการ (Weighted Cost of Capital : WACC¹)
 - อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit Cost Ratio : B/C) ถ้าโครงการมี $B/C > 1$ จะเป็นโครงการที่คุ้มค่าในการลงทุน

3.6.2. ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ

(1) สมมติฐานที่ใช้ในการประมาณการ

- สมมติฐานทั่วไป โดยทั่วไปการวิเคราะห์ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจจะใช้สมมติฐานทั่วไปเช่นเดียวกับการวิเคราะห์ความเหมาะสมทางการเงินของโครงการ แต่มีความแตกต่างที่การวิเคราะห์ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจจะไม่รวมค่าใช้จ่ายทางการเงิน ได้แก่ ดอกเบี้ยและภาษี

ทั้งนี้ ในข้อเสนอโครงการ หน่วยงานจะต้องแสดงรายละเอียดของสมมติฐานที่ใช้ในการคำนวณดังกล่าวด้วย

(2) ความเหมาะสมในการประมาณการต้นทุนทางเศรษฐกิจของโครงการ

การประเมินมูลค่าต้นทุนทางเศรษฐกิจ จะประเมินจากต้นทุนค่าเสียโอกาสของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ซึ่งโดยทั่วไปราคาสินค้าตลาดจะไม่สามารถสะท้อนต้นทุนค่าเสียโอกาสของทรัพยากรดังกล่าว เป็นผลจากสภาพตลาดที่ไม่มี การแข่งขันหรือการแทรกแซงการทำงานของตลาดโดยรัฐ ทำให้การประเมินมูลค่า ต้นทุนทางเศรษฐกิจจะมีการคิดราคาเงา (Shadow Price) โดยการนำราคาซื้อขายภายในประเทศ (domestic price) มาคูณด้วยราคาเงา (conversion factor) หรือนำมูลค่าบิดเบือนของราคา (price distortion) ออกจากมูลค่าตลาดของสินค้าคือ ภาษีนำเข้า ภาษีส่งออก และภาษีสรรพสามิต หรือภาษีอื่นที่เจาะจง เฉพาะสินค้า หรือ บริการดังกล่าว เช่น ภาษีเทศบาล ที่พ่วงมากับภาษีข้างต้น ภาษีน้ำมัน อัตราแลกเปลี่ยน การให้การสนับสนุน เป็นต้น

(3) ความเหมาะสมในการประมาณการผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของโครงการ

โดยทั่วไปผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของโครงการ จะสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- ผลตอบแทนทางตรง คือ ผลประโยชน์หรือผลผลิตที่เป็นเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ
- ผลตอบแทนทางอ้อม คือ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอันเนื่องจากการมีโครงการ ซึ่งเป็นผลประโยชน์ที่ไม่ได้เป็นเป้าหมายหลักของการดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ หน่วยงานควรประเมินผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของโครงการในระดับมหภาคเพิ่มขึ้น เช่น ผลกระทบต่อฐานะดุลบัญชีเดินสะพัดโดยเฉพาะกรณีที่มีสัดส่วนการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศจำนวนมาก ผลกระทบต่อตลาดแรงงาน เป็นต้น

(4) เครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินของโครงการ

- มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) หมายถึงผลรวมของมูลค่าปัจจุบัน (PVs) ของกระแสเงินสดรับและกระแสเงินสดจ่ายของโครงการ ถ้าโครงการมี $NPV > 0$ จะเป็นโครงการที่คุ้มค่าในการลงทุน

- อัตราผลตอบแทนทางด้านการเศรษฐกิจของโครงการ (Economic Internal Rate of Return: EIRR) เป็นค่าที่แสดงถึงอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของโครงการ เป็นการพิจารณาถึงการพัฒนาโครงการที่ส่งผลประโยชน์ต่อภาพรวมทางเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง ที่ผ่านมา สศช. ได้กำหนดเกณฑ์อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่เหมาะสมอยู่ระหว่างร้อยละ 9 – 12 แล้วแต่ลักษณะของโครงการ
- อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit Cost Ratio : B/C) เป็นดัชนีที่แสดงถึงประสิทธิภาพการใช้งบประมาณของโครงการ ณ อัตราคิดลดที่กำหนด ซึ่งถ้า $B/C > 1$ แสดงว่าโครงการมีความเหมาะสมทางด้านการเศรษฐกิจ

3.6.3. การวิเคราะห์ความไวของโครงการ(Sensitivity Analysis)

พิจารณาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่างๆ ทั้งในกรณีที่ผลประโยชน์และต้นทุนเปลี่ยนแปลงไปจากสมมติฐานที่กำหนดไว้ทั้งในทางบวกและลบ เพื่อจะดูผลกระทบต่อความเหมาะสมทางการเงินและทางเศรษฐกิจของโครงการ ซึ่งจะทำให้ทราบขีดความเสี่ยงในการลงทุนโครงการ รวมทั้งจะช่วยให้การตัดสินใจในการลงทุนเป็นไปได้อย่างมีความรัดกุมและรอบคอบมากยิ่งขึ้น โดยในการวิเคราะห์ความไวของโครงการ (Sensitivity Analysis) ส่วนใหญ่จะมีการกำหนดทางเลือกในการศึกษาเบื้องต้น ดังนี้

(1) กรณีวิเคราะห์ความไวของโครงการ – ปัจจัยเดียว

- กรณีที่ต้นทุนค่าก่อสร้างเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงร้อยละ 5 10 และ 20
- กรณีที่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและซ่อมบำรุง เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงร้อยละ 5 10 และ 20
- กรณีที่รายได้ของโครงการ เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงร้อยละ 5 10 และ 20
- อื่นๆ กรณีปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญของโครงการ เช่น ปริมาณผู้โดยสาร อัตราแลกเปลี่ยน อัตราราคาน้ำมัน เป็นต้น เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงร้อยละ 5 10 และ 20

(2) กรณีวิเคราะห์ความไวของโครงการ – สองปัจจัยพร้อมกัน

- กรณีที่ต้นทุนค่าก่อสร้างเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงร้อยละ 5 10 และ 20 และกรณีที่รายได้ของโครงการ เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงร้อยละ 5 10 และ 20

ทั้งนี้ กรณีที่หน่วยงานเห็นว่า ปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่มีความเสี่ยงต่อความสำเร็จของโครงการที่สำคัญแล้ว ให้หน่วยงานจัดทำแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงโครงการ โดยระบุวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

3.7. ผลกระทบต่อฐานะการเงิน

3.7.1 การวิเคราะห์ผลกระทบต่อฐานะการเงิน พิจารณาจากผลประกอบการของหน่วยงาน ในปีปัจจุบันและประมาณการในอนาคตโดยครอบคลุมช่วงระยะเวลาที่จะลงทุนและดำเนินโครงการจนแล้วเสร็จ ทั้งกรณีมีการดำเนินโครงการและกรณีไม่มีการดำเนินโครงการ เพื่อวิเคราะห์ว่าหน่วยงานมีขีดความสามารถรับภาระการลงทุนในโครงการที่เสนอได้หรือไม่ และการดำเนินโครงการมีผลกระทบต่อฐานะการเงินของหน่วยงานอย่างไร โดยวิเคราะห์ใน 3 ประเด็นหลัก คือ

- (1) ความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐวิสาหกิจดำเนินงานได้คล่องตัวเพียงใด มีเงินชำระหนี้แก่เจ้าหนี้หรือไม่ มีเงินหมุนเวียนใช้จ่ายเพียงพอหรือไม่ หรือจะประสบปัญหาเงินสดขาดมือหรือไม่
- (2) ความสามารถในการก่อหนี้ของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อถือของเจ้าหนี้ที่มีต่อกิจการ ภาระผูกพันทางการเงินของรัฐวิสาหกิจ และความสามารถของรัฐวิสาหกิจในการชำระหนี้
- (3) ความสามารถในการบริหารงานของรัฐวิสาหกิจโดยรวม ซึ่งวิเคราะห์จากความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการหาประโยชน์จากสินทรัพย์ และการลงทุนโดยรวมขององค์กร

3.7.2 อัตราส่วนที่สำคัญๆ สำหรับประกอบการวิเคราะห์ มีดังนี้

- (1) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนหรืออัตราส่วนสภาพคล่อง (Current Ratio) คำนวณจากสินทรัพย์หมุนเวียนหารด้วยหนี้สินหมุนเวียน โดยปกติในธุรกิจภาคเอกชนอัตราส่วนนี้ไม่ควรต่ำกว่า 2.5 เพื่อให้เจ้าหนี้มีความมั่นใจว่ากิจการมีเงินสด หรือสินค้าที่จะขายเป็นเงินสดได้เพียงพอที่จะชำระหนี้ตลอดเวลาที่เจ้าหนี้ต้องการ แต่ในกิจการที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ ซึ่งได้แก่ รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ อัตราส่วนนี้อาจต่ำกว่า 2.5 ได้ เพราะส่วนหนึ่งที่เจ้านี้ยอมให้เครดิตกับรัฐวิสาหกิจก็เพราะเห็นว่ามีความมั่นคง
- (2) อัตราส่วนความสามารถในการชำระคืนหนี้เงินต้นและดอกเบี้ย (Debt Service Coverage Ratio หรือ DSCR) หรือสัดส่วนความสามารถในการทำรายได้ (กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักดอกเบี้ยและค่าเสื่อมราคา) เทียบกับภาระหนี้ขององค์กร รัฐวิสาหกิจที่จะก่อหนี้ต้องมีฐานะการเงินที่มั่นคงหรือมีความสามารถชำระหนี้คืนได้ โดยมีสัดส่วนความสามารถในการทำรายได้เทียบกับภาระหนี้ของกิจการในอัตราไม่ต่ำกว่า 1.5
- (3) อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt Equity Ratio) คำนวณจากหนี้สินหารด้วยส่วนทุน ในภาคธุรกิจส่วนใหญ่จะกำหนดมาตรฐานไว้ที่ต่ำกว่า 1 เท่า และใช้ยอดหนี้สินระยะยาวมาคำนวณ สำหรับภาครัฐในกิจการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ซึ่งเป็นบริการพื้นฐาน อัตราส่วนนี้ไม่ควรเกิน 1.5:1 แม้ว่าจะสูงกว่าภาคเอกชน แต่เจ้าหนี้ก็ยอมรับเพราะรัฐเป็นเจ้าของ จึงมั่นใจว่าจะไม่ล้มละลายง่าย และได้รับชำระหนี้คืนแน่นอน

- (4) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset) คำนวณจากกำไรหารด้วยสินทรัพย์รวม โดยอัตราส่วนนี้จะแสดงให้เห็นว่าเมื่อนำสินทรัพย์ที่มีอยู่มาใช้งานจะก่อให้เกิดประโยชน์เพียงใด ในภาคเอกชนกำหนดมาตรฐานอัตราส่วนดังกล่าวไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 แต่ในภาครัฐโดยเฉพาะด้านบริการพื้นฐานเนื่องจากการลงทุนเพื่อให้บริการกับประชาชนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญก้าวหน้า โดยมีได้มุ่งหวังกำไรสูงสุดอัตราส่วนนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 8 หรือต่ำกว่าเล็กน้อย
- (5) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนทุน (Return on Equity) คำนวณจากกำไรสุทธิหารด้วยส่วนทุน โดยอัตราส่วนนี้เป็นตัวชี้ความสามารถขององค์กรว่าได้นำเงินลงทุนไปทำให้เกิดผลตอบแทนเท่าไร ในภาคเอกชนกำหนดมาตรฐานอัตราส่วนดังกล่าวไว้อย่างน้อยต้องสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ สำหรับในภาครัฐที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะเปรียบเทียบกับผลตอบแทนจากการลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลเนื่องจากบริการพื้นฐานต่าง ๆ รัฐบาลจะเป็นเจ้าของ หากรัฐจะลงทุนเพิ่มโดยใช้แหล่งเงินทุนจากการขายพันธบัตร รัฐก็ควรจะได้รับผลตอบแทนสูงกว่าที่ต้องจ่ายคืนดอกเบี้ยพันธบัตร

3.7.3 อัตราส่วนทางการเงินซึ่งนำมาใช้เพื่อพิจารณาฐานะของกิจการที่ให้บริการพื้นฐานนี้ ไม่สามารถกำหนดให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันได้ทุกกิจการ เพราะแต่ละกิจการจะกำหนดที่มาของอัตราส่วนที่แตกต่างกัน (เช่น Debt : Equity บางกิจการใช้ Total Debt บางกิจการใช้เฉพาะ Long Term Debt หรือ Return on Asset บางกิจการใช้กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและค่าเสื่อม บางกิจการใช้กำไรสุทธิ เป็นต้น) นอกจากนี้แต่ละกิจการยังผูกขาดการดำเนินงานเพียงแห่งเดียว โดยให้บริการที่แตกต่างกันด้วย ในการพิจารณาโครงการด้านพื้นฐาน จะใช้วิธีพิจารณาแนวโน้มของอัตราส่วนที่เปลี่ยนแปลง โดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของแต่ละกิจการ และอาจเปรียบเทียบกับกิจการลักษณะเดียวกันในต่างประเทศหากสามารถทำได้ รวมทั้ง อาจพิจารณาเงินสดคงเหลือปลายงวด และกำไรจากการดำเนินงานก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายภาษีเงินได้ ค่าเสื่อมราคา และค่าใช้จ่ายล่วงหน้าตัดบัญชี (Earnings Before Interest, Taxation, Depreciation and Amortization : EBITDA) ขององค์กรประกอบด้วย

3.7.4 ในกรณีที่พิจารณาว่าโครงการที่เสนอจำเป็นต้องดำเนินการ เพื่อผลดีต่อเศรษฐกิจและสังคม และเป็นโครงการที่คุ้มค่าทางเศรษฐกิจและการเงิน แต่ฐานะการเงินของรัฐบาลในขณะนั้นยังไม่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนโครงการที่เสนอ ในกรณีนี้อาจสมควรพิจารณาเสนอแนะให้เอกชนเข้ามามีบทบาทร่วมลงทุนและดำเนินโครงการได้

3.8. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.8.1. การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

- (1) การวิเคราะห์โครงการในปัจจุบัน จำเป็นที่หน่วยงานเจ้าของโครงการต้องวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเมื่อมีการพัฒนาโครงการ เพื่อกำหนดมาตรการป้องกัน และแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

ก่อนดำเนินโครงการ ทั้งนี้ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาโครงการต่อไป โดยต้องพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งในช่วงก่อนการก่อสร้าง ระหว่างการก่อสร้าง และหลังการก่อสร้างแล้วเสร็จ หรือช่วงระหว่างดำเนินโครงการ

- (2) หน่วยงานเจ้าของโครงการจะต้องจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Examination : IEE) หรือรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) หรือรายงานการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (Health Impact Assessment : HIA) ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี เพื่อเสนอให้ผู้มีอำนาจอนุมัติเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ และนำเสนอผลการพิจารณาดังกล่าวพร้อมกับรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ (Feasibility Study) ประกอบการพิจารณาโครงการของ สศช. ด้วย
- (3) หน่วยงานเจ้าของโครงการควรประเมินค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินมาตรการป้องกันลดผลกระทบ และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้ในต้นทุนโครงการด้วย เพื่อให้การวิเคราะห์ผลตอบแทนของโครงการมีความครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจในการดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์สูงสุด
- (4) สำหรับโครงการที่ไม่เข้าข่ายการจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อมก็ควรพิจารณาเสนอแนวทางในการดำเนินงานเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนประกอบการพิจารณาโครงการ เพื่อแสดงถึงความตระหนักของหน่วยงานเจ้าของโครงการในการดูแลสิ่งแวดล้อมและชุมชนให้มีความยั่งยืนควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงการ
- (5) การจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Examination : IEE) หรือรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) หรือรายงานการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (Health Impact Assessment : HIA) ต้องดำเนินการตามกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

กฎหมายและประกาศ	รายละเอียดเบื้องต้น
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 67 วรรค 2	• การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร ธรรมชาติ และสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว

กฎหมายและประกาศ	รายละเอียดเบื้องต้น
พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535	• ส่วนที่ 4 การทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม - มาตรา 46 - 51
ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 16 มิถุนายน 2552 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2552)	• 34 ประเภทโครงการหรือกิจการ ที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือต้องจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (ตามเอกสารท้ายประกาศลำดับที่ 1.5 – 26.2) • แนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (ท้ายประกาศ 2) • การพิจารณาการขยายขนาดของโครงการหรือกิจการให้เป็นไปตามคุณสมบัติของท้ายประกาศ 1
ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติและแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2552 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2552)	• แนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ • แนวทางการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย
ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภท ขนาด และวิธีปฏิบัติสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน จำต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2553 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2553)	• 11 ประเภทโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร ธรรมชาติ และสุขภาพ • ต้องทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติและแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ (ลงวันที่ 16 มิถุนายน 2552)
ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเรื่อง กำหนดประเภท ขนาด และวิธีปฏิบัติสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้ง	• การนับระยะเวลาเริ่มต้น และระยะเวลา ให้เป็นตามที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกาศกำหนด

กฎหมายและประกาศ	รายละเอียดเบื้องต้น
ทาง ด้าน คุณ ภาพ สิ่ง แวด ล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ที่ส่วน ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน จำต้องจัดทำ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2553 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2553)	

3.8.2. การมีส่วนร่วมของประชาชน

- (1) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาโครงการสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น นำเสนอข้อมูล ข้อโต้แย้ง หรือข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- (2) หน่วยงานเจ้าของโครงการควรประชาสัมพันธ์และเปิดเผยข้อเท็จจริงในการพัฒนาโครงการต่อสาธารณชนตั้งแต่ริเริ่มโครงการ รวมทั้งควรแสดงกระบวนการในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและโปร่งใส เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ทราบถึงระดับการยอมรับหรือระดับความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่ที่มีการพัฒนาโครงการ
- (3) การมีส่วนร่วมของประชาชนมีกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

กฎหมายและระเบียบ	รายละเอียดเบื้องต้น
รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 57	บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใด ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว การวางแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ
รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87	- รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้ (1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

กฎหมายและระเบียบ	รายละเอียดเบื้องต้น
	(3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น (4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ (5) ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม • การมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548	• หลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมทั้งเป็นแนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการของรัฐอย่างกว้างขวาง

3.9. การบริหารจัดการโครงการ

วิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการบริหารจัดการของหน่วยงานเจ้าของโครงการและแผนการติดตามประเมินผลโครงการ เพื่อให้สามารถดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และมีความยั่งยืน

3.9.1. หน่วยงานผู้รับผิดชอบบริหารโครงการ

- (1) หน่วยงานเจ้าของโครงการบริหารจัดการโครงการเอง หรือให้หน่วยงานอื่นบริหารโครงการ
- (2) หากให้หน่วยงานอื่นบริหารโครงการจะดำเนินการในรูปแบบใด เช่น การร่วมทุน หรือการจ้างบริหาร เป็นต้น มีข้อตกลงรายได้และค่าใช้จ่ายระหว่างกันอย่างไร เกี่ยวข้องกับกฎหมายใดบ้าง รูปแบบการบริหารจัดการโครงการมีความคุ้มค่าหรือไม่
- (3) กรณีบริหารงานเอง จำเป็นต้องมีการปรับปรุงองค์กรเพื่อดำเนินโครงการนี้เป็นการเฉพาะหรือไม่ อย่างไร และกรณีจ้างหน่วยงานอื่น ต้องมีการจัดตั้งกลไกในการกำกับดูแลการดำเนินงานของผู้ได้รับจ้างหรือไม่
- (4) การบริหารจัดการโครงการที่ผ่านมาขององค์กร/หน่วยงานที่จะร่วมทุนหรือจ้างบริหารโครงการ มีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร

3.9.2. ความพร้อมของบุคลากร

- (1) บุคลากรมีเพียงพอหรือจำเป็นต้องจัดหาบุคลากรเพิ่มเติมเพื่อดำเนินโครงการหรือไม่
- (2) บุคลากรมีความชำนาญและประสบการณ์ในการดำเนินโครงการในลักษณะดังกล่าวเพียงใด
- (3) จำเป็นต้องมีการฝึกอบรมความรู้แก่เจ้าหน้าที่หรือไม่

3.9.3. การติดตามประเมินผลโครงการ ระบุแนวทางในการติดตามประเมินผลโครงการของหน่วยงานเจ้าของโครงการทั้งในระหว่างดำเนินโครงการและภายหลังโครงการแล้วเสร็จ ดังนี้

- (1) ระหว่างดำเนินโครงการ ประเมินผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับแผนงานที่กำหนดไว้ เช่น การประกวดราคา การจัดซื้อ การจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน และการก่อสร้าง เป็นต้น เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนด
- (2) ภายหลังโครงการแล้วเสร็จ ประเมินผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการจากตัวชี้วัดที่หน่วยงานกำหนด เช่น โครงการปรับปรุงขยายการประปาพิจารณาจากตัวชี้วัด ได้แก่ จำนวนผู้ใช้น้ำที่เพิ่มขึ้น ความพึงพอใจของประชาชนจากการมีน้ำสะอาดใช้ มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการมีน้ำสะอาดใช้ โครงการรถไฟฟ้าพิจารณาจากตัวชี้วัด ได้แก่ ระยะเวลาการเดินทางที่ลดลงของประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนในการเดินทาง ปริมาณการนำเข้าเชื้อเพลิงที่สามารถประหยัดได้ เป็นต้น

3.10. การบริหารจัดการความเสี่ยง การบริหารจัดการความเสี่ยงของโครงการ (Project Risk Management) เริ่มมีความสำคัญมากขึ้นต่อการดำเนินโครงการ เนื่องจากโครงการลงทุนของหน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่จะเป็นโครงการลงทุนขนาดใหญ่ที่จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรในการลงทุนจำนวนมาก ในขณะที่มีข้อจำกัดด้านความพร้อมของทรัพยากรทั้งทางด้านงบประมาณ บุคลากร และระยะเวลาดำเนินการ ส่งผลให้เมื่อปัจจัยต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปจากสมมติฐานที่กำหนดจะทำให้เกิดผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น หน่วยงานจึงควรศึกษาจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง พร้อมทั้งกำหนดแนวทางหรือวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานมีความพร้อมในการดำเนินโครงการดังกล่าวในกรณีที่สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปจากกรณีฐานมากหรือน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจว่าหน่วยงานจะสามารถดำเนินโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งทางด้านงบประมาณและระยะเวลา โดยการบริหารจัดการความเสี่ยงมีขั้นตอน ดังนี้

- 3.10.1. การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย (Objectives Establishment) เป็นการเข้าใจถึงภารกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมายและกลยุทธ์ในการดำเนินโครงการ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ
- 3.10.2. การระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง (Risk Identification) เป็นการพิจารณาประเมินปัจจัยเสี่ยงในแต่ละขั้นตอนของโครงการ พร้อมทั้งกำหนดว่าปัจจัยเสี่ยงดังกล่าวจะมี

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงอยู่ในระดับใด โดยทั่วไปมีเทคนิคการระบุความเสี่ยง 2 รูปแบบ ดังนี้

- (1) **เทคนิคเชิงคุณภาพ (Qualitative Risk Analysis)** เป็นการระบุความเสี่ยงโดยใช้ดุลยพินิจจากประสบการณ์ส่วนบุคคลและประสบการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ประสิทธิภาพการระบุความเสี่ยงจะขึ้นอยู่กับความรู้ และการตัดสินใจของบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยทั่วไปการระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงโดยวิธีนี้มักจะใช้ในกรณีที่ผลกระทบต่อโครงการไม่สามารถวัดในเชิงปริมาณได้ เช่น ความเสี่ยงของวิธีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการ ความสอดคล้องของข้อบังคับของหน่วยงานกำกับดูแล เป็นต้น
 - (2) **เทคนิคเชิงปริมาณ (Quantitative Risk Analysis)** เป็นการระบุความเสี่ยงทั้งหมดและวิเคราะห์เชิงลึกในด้านปริมาณ ทำให้สามารถระบุผลกระทบต่อโครงการในเชิงปริมาณได้ โดยพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของโครงการ 3 ด้าน ได้แก่ ค่าใช้จ่าย (Cost) เวลา (Time) และการปฏิบัติการ (Performance) ซึ่งวิธีการที่วิเคราะห์ความเสี่ยงเชิงปริมาณที่สำคัญในปัจจุบันคือ
 - (1) *การวิเคราะห์ความไว (Sensitivity Analysis)* เป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีรูปแบบง่ายที่สุด และสามารถทราบผลกระทบต่อโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม
 - (2) *การวิเคราะห์สถานการณ์สมมติ (Scenario Analysis)* เป็นการประเมินผลกระทบต่อวัตถุประสงค์จากสถานการณ์ต่างๆ เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง และ (3) *การทดสอบจากภาวะวิกฤติ (Stress Testing)* เป็นการประเมินผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์หรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในการดำเนินงาน เพื่อทดสอบภาวะวิกฤติในการดำเนินงานและช่วยหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว
- 3.10.3. การบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management Planning)** เป็นการกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยงเพื่อให้ระดับความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (Risk Tolerance) โดยหน่วยงานควรพิจารณาเปรียบเทียบต้นทุนในการดำเนินการจัดการความเสี่ยงกับประโยชน์ที่จะได้รับซึ่งสามารถวัดได้ในเชิงปริมาณหรือคุณภาพ ซึ่งในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจะสามารถดำเนินการได้หลายทางเลือก เช่น
- (1) **การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง** เพื่อหลีกเลี่ยงโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่จะทำให้เกิดความเสี่ยง โดยอาจจะดำเนินการได้โดยการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงวิธีการ/แนวทางการดำเนินงานของหน่วยงาน หรือไม่ดำเนินการกิจกรรมดังกล่าว
 - (2) **การลดความเสี่ยง** เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงหรือผลกระทบจากความเสียหายให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยอาจจะดำเนินการจัดหาระบบเครื่องพยากรณ์ หรือระบบการติดตามข้อมูลข่าวสาร เพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้

- (3) การหาผู้รับความเสี่ยง การร่วมหรือแบ่งความรับผิดชอบกับผู้อื่นในการบริหารความเสี่ยง เช่น การทำประกันภัย การทำสัญญาการค้า การป้องกันความเสี่ยงโดยใช้ตราสาร เช่น การทำ Swap เป็นต้น
- (4) การยอมรับความเสี่ยง อาจจะดำเนินการได้ในกรณีที่เห็นว่าความเสี่ยงที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับที่ยอมรับได้โดยไม่ต้องดำเนินการใดๆ เพิ่มเติม หรืออาจจะมีค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการบริหารจัดการความเสี่ยงมากกว่าผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการความเสี่ยง

3.10.4. การติดตามและตรวจสอบ (Monitoring & Review) ควรกำหนดแนวทางการติดตามและตรวจสอบในทุกๆ กระบวนการดำเนินโครงการ โดยอาจจะกำหนดดัชนีชี้วัดดำเนินการต่างๆ เพื่อให้สามารถติดตามและตรวจสอบได้ง่าย

3.11. การส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนา ตลอดจนงานการเสริมสร้างบุคลากร

หน่วยงานเจ้าของโครงการจะต้องเสนอแผนงานวิจัยและพัฒนา การเสริมสร้างบุคลากร รวมทั้งจัดสรรงบประมาณไว้เป็นส่วนหนึ่งในค่าใช้จ่ายลงทุนของโครงการ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการทำวิจัยและพัฒนาของประเทศด้วย โดยเฉพาะรัฐวิสาหกิจจะต้องตั้งงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนาบรรจุในงบประมาณประจำปีของรัฐวิสาหกิจ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2548 ที่กำหนดให้รัฐวิสาหกิจตั้งงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนาไว้ร้อยละ 3 ของกำไรสุทธิในปีนั้นๆ และไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ของโครงการที่มีมูลค่าการลงทุน 5,000 ล้านบาทขึ้นไป ซึ่งแผนงานวิจัยและพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความชัดเจนทั้งในด้านวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบเขตของงาน และผลประโยชน์ที่องค์กรจะได้รับ เพื่อให้ผลงานวิจัยดังกล่าวสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เสริมสร้างบุคลากรให้สามารถรับมือกับสภาพปัญหาได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ สร้างความเข้มแข็งด้านเทคโนโลยีที่เป็นฐานการพัฒนาในอุตสาหกรรมต่างๆ ให้กับประเทศในระยะยาว ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับนักวิจัย สถาบันวิจัย ของประเทศ ทั้งนี้ แนวทางในการวิจัยและพัฒนาควรมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญ ได้แก่

- 3.11.1 การสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือสร้างนวัตกรรม หรือพัฒนาต่อยอดทางเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับกิจการ เช่น การพิจารณาเทคโนโลยีที่ใช้ในปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีในอนาคต เพื่อทดแทนการนำเข้าเทคโนโลยี วัสดุ และอุปกรณ์จากต่างประเทศ เพื่อใช้ในกิจการขององค์กร การเพิ่มประสิทธิภาพและหรือลดต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและบริการ
- 3.11.2 การป้องกันและลดผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการขององค์กร เช่น การพัฒนาและส่งเสริมการใช้พลังงานในกิจการขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม การใช้เทคโนโลยีประหยัดพลังงาน
- 3.11.3 การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ เช่น การบูรณาการกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมวิจัยและพัฒนา โดยให้ผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและพัฒนามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่ต้นอย่างเป็น

ขั้นตอน ตลอดจนการสร้างกลไกการช่วยเหลืออื่นๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับถ่ายทอดเทคโนโลยีนำเทคโนโลยีที่พัฒนาไปสู่การใช้ประโยชน์ให้ประสบความสำเร็จ

- 3.11.4 การพัฒนาความพร้อมของบุคลากร เช่น จัดให้การศึกษาอบรม การพัฒนาศักยภาพ และประสิทธิภาพของบุคลากรในองค์กร เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการทำงานให้สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงได้ทันต่อสถานการณ์และเวลา รวมทั้งยกระดับประสิทธิภาพ และคุณภาพบริการให้ได้มาตรฐานเดียวกัน

ส่วนที่ 2

กฎหมาย ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2

1. กฎหมาย ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในด้านการวิเคราะห์โครงการ
2. กฎหมาย ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ
3. กฎหมาย ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. กฎหมาย ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม